

## Metodbilaga - så här har vi gjort beräkningarna

Dagens skattesystem grundlades för trettio år sedan. Med ett ökat antal tillägg och undantag, har effektiviteten i systemet urholkats i takt med att skattesystemet och världen vuxit i komplexitet. Problem som återkommande uppmärksammas är att arbete beskattas förhållandevis hårt samtidigt som skatt på egendom är låg och ofta regressiv, där ägare till dyra bostäder betalar lägre skatt på sitt boende än personer som bor i hyresrätt.

Klas Eklunds förslag till ett nytt skattesystem är baserat på tanken om ett effektivare skattesystem där skatterna är mer synliga och i högre grad belönar arbete och förkovran. Bostäder föreslås beskattas mer, men också med tydlig hänsyn tagen till skattebetalarens betalningsförmåga. Lägre skatt på arbete underlättar inträdet på arbetsmarknaden och stimulerar till ökad sysselsättning. Sammantaget skapas mer likvärdiga livschanser.

En bärande tanke i förslaget är att medborgare<sup>1</sup> inte är ”endimensionella stuprör” som *antingen* är låntagare, konsumenter *eller* arbetare. Samma individ är oftast alla dessa roller samtidigt och ibland ännu fler. Rapporten utgår därför från att samhället är en helhet och att skatteförslagen bör analyseras samlade och utifrån deras effekt på just helheten; vi människor är hela individer, inte bara enögda särintressen. Det finns därmed ett behov av att illustrera hur förslagen sammantaget påverkar olika sorters skattebetalare.

Två av rapportens viktigaste förslag innebär sänkt skatt på arbete och en reformerad beskattning av bostäder. ESO:s kansli har därför tagit fram typfallberäkningar som illustrerar hur dessa två delar i den föreslagna skattereformen samspelar. Nedan redovisas hur sju typiska hushåll påverkas av rapportens förslag om skatt på inkomst av arbete och skatt på boende. I detta sammanhang är det viktigt att förtydliga att det här är ESO-kansliets egna beräkningar, baserade på förslagen i Klas Eklunds rapport. Som framgår i rapporten omfattar reformen en rad förslag på andra områden, men typfallen redogör alltså enbart för förslagen på två (men för de flesta skattebetalare mycket viktiga) områden: arbete och bostäder.

---

<sup>1</sup> Stycket bygger på Eklund, s 24.

## 1. Val av typfall

Vi har valt ett antal representativa hushåll ur centrala grupper, så som hög- och låginkomsttagare, personer i högt taxerade fastigheter respektive i andra upplåtelseformer, samt pensionärer och (en grovt förenklad) arbetande ägare till fåmansbolag. Vi har också eftersträvat en varierad sammansättning av hushållstyper (antal personer och ålder). Samtidigt har vi velat hålla antalet typfall nere.

För att illustrera effekten av rapportens förslag har vi valt enklast möjliga beskattning. Det innebär att typfallen bland annat inte har några kapitalinkomster eller andra avdrag än grundavdraget. Vi har också bortsett från belåning av bostäder. I rapporten föreslås en gradvis nedtrappning av ränteavdragen. Värdet av dagens ränteavdrag beror på belåningen, räntan och kapitalskattesatsen. För att hålla typfallen någorlunda enkla och transparenta har vi inte inkluderat olika belåningsgrader för typfallens bostäder. Kommunerna är valda för att illustrera effekten av hur de genomsnittliga taxeringsvärdena varierar över kommunerna.

## 2. Beräkningarna

Nedan följer en beskrivning av hur vi gjort de beräkningar som underbygger typfallen. Alla uppgifter avser beskattningsåret 2020. I detta avsnitt beskrivs beräkningarna utifrån respektive reformförslag: först skatt på arbete inklusive pension och utdelning i fåmansbolag och därefter bostadsbeskattning. Alla sju typfall berörs av båda förändringarna.

### 2.1 Skatt på förvärvsarbete och pension

Skatt på inkomst av tjänst spelar en helt avgörande roll i det svenska skattesystemet. Statens intäkter från skatt på arbete uppgick år 2019 till 1 249 miljarder kronor. Detta utgjorde 60 procent av de totala skatteintäkterna. Skatt på pension räknas också in i skatt på arbete, eftersom pensionen bestäms av tidigare arbetsinkomster.<sup>2</sup>

#### Grundavdrag och förhöjt grundavdrag

Både när det gäller det nuvarande och det föreslagna skattesystemet är det så kallade *grundavdraget* (även kallat GA i det följande) viktigt i beräkningen av skatt på arbete. Grundavdraget är ett avdrag som görs från arbetsinkomsten (fortsättningsvis kallad AI) och som beror på inkomstens storlek. Vi har i

---

<sup>2</sup> Se Eklund, s. 75 för mer utförligt resonemang.

våra beräkningar utgått från de GA-belopp som framgår i Skatteverkets *Tabell för grundavdrag*. För personer över 65 år som inte arbetar finns ett motsvarande ”förhöjt grundavdrag” (här även kallat FGA). FGA-belopp har vi hämtat från Skatteverkets *Tabell för förhöjt grundavdrag* för inkomståret 2020.

### Beräkning av skatt på förvärsarbete för personer under 65

För typfallen 1, 2, 4, 6 och 7 beräknas arbetsinkomsten på samma sätt; månadslönen multiplicerat med 12. Typfallen 3 och 5 är en pensionär respektive en arbetande ägare i fåmansbolag. Bådas arbete beskattas enligt särskilda regler, varför dessa typfall beskrivs separat nedan.

#### Nuvarande system

En persons arbetsinkomst minus grundavdraget utgör dennes beskattningsbara inkomst (kallad BI) och det är på denna inkomst som kommunalskatt och eventuell statlig skatt beräknas. Den statliga skatten betalas endast på den del av BI som överstiger 509 300 kronor (2020 års brytpunkt).

$$\text{Kommunalskatt} = K_s * BI$$

$$\text{Statlig skatt} = S_s * (BI - 509\ 300)$$

$K_s$  är kommunalskattesatsen i personens kommun och  $S_s$  är procentsatsen för statlig skatt. Jobbskatteavdraget (JSA) ges mot den beräknade skatten och beräknas enligt:

**Tabell A: Utformning av skattereduktionen för Jobbskatteavdrag**

Arbetsinkomst (AI)	Jobbskatteavdrag (JSA) (skattereduktion)
0 – 0,91 PBB	$K_s * (AI - GA)$
0,91 PBB – 3,24 PBB	$K_s * (0,91\ \text{PBB} + 0,3405*(AI - 0,91\ \text{PBB}) - GA)$
3,24 PBB – 8,08 PBB	$K_s * (1,703\ \text{PBB} + 0,128*(AI - 3,24\ \text{PBB}) - GA)$
8,08 PBB – 13,54 PBB	$K_s * (2,323\ \text{PBB} - GA)$
13,54 PBB –	$K_s * (2,323\ \text{PBB} - GA) - 0,03 * (AI - 13,54\ \text{PBB})$

Källa: Beräkningskonventionerna 2020, tabell 3.10.

För att grafiskt se hur stort jobbskatteavdraget är vid olika arbetsinkomster, se figur 3.4 i Eklunds rapport. Jobbskatteavdraget bestäms av årets prisbasbelopp (PBB) och av hur stor arbetsinkomsten är i förhållande till det.

Personens grundavdrag (se ovan) och kommunalskattesats spelar också in. Personen får alltså behålla:

$$\text{Nettoinkomst} = AI - \text{Kommunalskatt} - \text{Statlig skatt} + JSA$$

#### Föreslaget system

I rapporten föreslås att en ny skattereduktion, ett ”jobbavdrag” (JA), ersätter nuvarande JSA. JA beräknas enligt formlerna i tabell B nedan. Observera att samma faktorer som bestämmer dagens JSA också bestämmer det föreslagna JA. Förenklingen består framför allt av färre intervaller och skattesänkningen av högre brytpunkter. Exempelvis är inkomster upp till cirka 95 000 kronor helt skattefria (se rad 1 i tabellen).

**Tabell B: Utformning av nytt jobbavdrag för förvärvsarbetande**

Arbetsinkomst (AI)	Jobbavdrag (JA) (skattereduktion)
0 – 2 PBB	$K_s * (AI - GA)$
2 PBB – 8,08 PBB	$K_s * (2 \text{ PBB} + 0,128 * (AI - 2 \text{ PBB}))$
8,08 PBB –	$K_s * (2,78 \text{ PBB} - GA)$

Källa: ESO 2020:7, tabell 3.2. Något modifierade beteckningar.

Med det föreslagna jobbavdraget får personen behålla:

$$\text{Nettoinkomst} = AI - \text{Kommunalskatt} - \text{Statlig skatt} + JA$$

Förändringen består alltså dels i att den statliga skatten blir mindre för alla skattebetalare (eller oförändrat noll, för dem under brytpunkten), dels i att JA är större än JSA (för alla AI över 0,91 PBB).

#### Skatt på pensionsinkomster för personer över 65 år

##### Nuvarande system

För typfall 3 som är en pensionär, beräknas nettoinkomsten efter skatt:

$$\text{Nettoinkomst} = \text{Pensionsinkomst} - K_s * (\text{Pensionsinkomst} - FGA)$$

Där FGA är det förhöjda grundavdraget för personer över 65 år.

##### Föreslaget system

Enligt förslaget får även pensionärer lägre skatt, vilket åstadkoms genom ett kraftigt förhöjt FGA. När FGA ökar i formeln ovan ökar nettoinkomsten.

**Tabell C: Utformning av nytt förhöjt grundavdrag för personer över 65**

Pensionsinkomst (PI)	Förhöjt grundavdrag (FGA)
0 – 2 PBB	PI
2 PBB – 8,08 PBB	2 PBB + 0,128 * (PI – 2 PBB)
8,08 PBB –	2,78 PBB

Källa: ESO 2020:7, tabell 3.2 (egna beteckningar).

### **Skatt på arbetande ägare i fåmansbolag (de s.k. 3:12-reglerna)**

Nuvarande 3:12-regler ger en kraftig skatterabatt på det arbete som delägare i fåmansbolag utför då de enligt dessa regler får omvandla delar av ersättningen för sitt arbete till utdelning som beskattas i inkomstslaget kapital och till en nedsatt skattesats, för närvarande 20 procent.<sup>3</sup> Huvudreglerna för omvandlingen är mycket komplicerade. För många arbetande ägare i fåmansbolag kan det vara lättast att använda sig av den så kallade förenklingsregeln. Då gäller den nedsatta skattesatsen för utdelningar under ett visst gränobelopp (183 700 kronor för inkomståret 2020). Många ägare av fåmansbolag väljer att ta ut en lön på cirka 45 000 kronor per månad eftersom det är maximal pensionsgrundande inkomst för den allmänna pensionen.<sup>4</sup> På lönen betalas vanlig inkomstskatt. Typfall 5 utgår från en fåmansbolagsägare som tar ut 45 000 kronor i månadslön och har en utdelning från sitt bolag på gränobeloppet och tillämpar förenklingsregeln. Den totala effekten för typfall 5 av rapportens förslag på arbetsbeskattningsområdet är därför summan av effekten av nytt JA (för månadslönen) och effekten av den föreslagna höjningen av skatten på utdelning; 25 procent.<sup>5</sup>

## **2.2 Fastighetsskatten**

Rapportens förslag syftar till att öka neutraliteten i beskattningen mellan olika boendeformer och mildra regressiviteten i nuvarande bostadsbeskattning. Vidare är skatt på fastigheter en gynnsam skatt enligt s.k. optimal skatteteori, på grund av den orörliga skattebasen.

### **Småhus**

Typfallen 1, 2, 4 och 5 bor i småhus.

<sup>3</sup> Utöver detta ger 3:12-reglerna också möjlighet att spara outnyttjat utdelningsutrymme i högst 5 år.

<sup>4</sup> För löner över 45 000 kronor betalas fortfarande full avgift till socialförsäkringarna, men motsvaras inte av högre ersättningsnivåer.

<sup>5</sup> Se Eklund, s. 118.

### Nuvarande system

Den kommunala fastighetsavgiften för småhus (i praktiken en statlig fastighetsskatt, se Eklund s. 136) tas ut med 0,75 procent av taxeringsvärdet upp till drygt 1,1 miljoner kronor. För småhus med taxeringsvärden däröver betalar ägarna idag 8 349 kronor per år – eller 696 kronor per månad – i kommunal fastighetsavgift. Det är vad som gäller för typfallen 1, 2, 4 och 5.

### Föreslaget system

Eklund föreslår att den kommunala avgiften ersätts av en fastighetsskatt på 0,5 procent av taxeringsvärdet (se Eklund s. 145–148). Förslaget innebär att personer som äger småhus med taxeringsvärden under 1,6 miljoner kronor kommer att få minskad fastighetsskatt medan de med småhus över detta taxeringsvärde får en ökad beskattning på sitt boende (Röd linje minus svart linje i Eklunds figur 7.4, s. 146.)

Eklund föreslår också en begränsningsregel där ingen ska betala mer än 4 procent av hushållets beskattningsbara inkomst i fastighetsskatt. Därmed får typfall 1 en *lägre* fastighetsskatt med det föreslagna systemet. Till skillnad från dagens system gäller regeln om maximalt 4 procent av BI för alla hushåll. Höginkomsttagaren i typfall 4 träffas även denne av begränsningsregeln, men får ändå en högre fastighetsskatt än med dagens system.

## Bostadsrätter

### Nuvarande system

Typfall 6 består av ett par i bostadsrätt med ett marknadsvärde på 1,56 miljoner kronor. Bostadsrättsfastigheter beskattas idag med endera 0,3 procent av fastighetens taxeringsvärde *eller* 1 429 kronor per bostadslägenhet och år.<sup>6</sup> Vi har räknat med det senare alternativet.

### Föreslaget system

I rapporten anges att bostadsrätter bör beskattas som småhus, men av skäl som närmare beskrivs i rapporten skulle förslaget bli mer komplicerat än för småhus.<sup>7</sup> Vi har ändå beräknat vad just en sådan beskattning skulle innebära för dessa bostadsrättsinnehavare. Det vill säga att 75 procent av bostadsrättens marknadsvärde beskattas med 0,5 procent.

---

<sup>6</sup> Beroende på vilket som är lägst av dessa två.

<sup>7</sup> Se Eklund, s. 149.

## Hyresrätter

Den totala beskattningen på hyresfastigheter omfattar idag den kommunala fastighetsavgiften men även ägarens fastighetsskatt och skatt på rörelseöverskottet (vilka i slutändan betalas av hyresgästerna). I våra beräkningar har vi enbart tagit hänsyn till det direkta förslaget om slopad kommunal fastighetsavgift.

## Nuvarande beskattning

Typfall 3 och 7 bor båda i hyresrätt. Den direkta kommunala fastighetsavgiften för hyresfastigheter har ett takbelopp på 1 429 kronor per bostad och år.

## Förslaget system

Förslaget syftar till ökad skatteneutralitet mellan bostadsformer. För detta föreslås att den kommunala fastighetsavgiften för hyresfastigheter tas bort. I våra beräkningar innebär det att den skatt som annars skulle uppgått till 1 429 kronor inte längre betalas.

## 3. Avslutande kommentarer

Som framgår av grafiken får sex av sju typfallshushåll behålla mer i plånboken med de föreslagna reformerna på arbets- och bostadsskatteområdena. I beräkningarna har vi som påpekats inte tagit hänsyn till övriga förslag. Exempelvis föreslår Klas Eklund att livsmedelsmomsen höjs till normalnivån på 25 procent (nedsättningen kostar idag 33 miljarder kronor per år) och en rad andra skatteändringar, såsom ökad skatt på CO<sub>2</sub>-utsläpp och förmånsbilar för att nämna ett par. En matkasse som med dagens nedsatta moms kostar 1 000 kronor, skulle med förslaget kosta 1 116 kronor. Barnfamiljer och pensionärer föreslås kompenseras för detta (ej med i våra kalkyler).

Enligt rapporten har den föreslagna skattereformen en neutral offentligfinansiell effekt, dvs. skatteintäkterna från reformen förväntas bli desamma som dagens.<sup>8</sup> Intäkterna från beskattningen på arbete beräknas minska med 65 miljarder kronor medan intäkterna från fastighetsavgifterna beräknas öka med 11 miljarder kronor. Den enskilt största intäktsökande

---

<sup>8</sup> Se Eklund, s. 230.

posten är höjningen och breddningen av momsens som motsvarar 74 miljarder kronor.

Det är främst personer med inkomster från förvärvsarbete som gynnas av Eklunds förslag. Arbetslösa och sjukskrivna med flera, kommer inte att få sänkt skatt på sina inkomster från det offentliga, utan beskattas likadant som idag (se Eklund, s. 91). Med anledning av detta har inte typfall med ersättning från arbetslöshets- eller sjukförsäkringen studerats.

Avslutningsvis är typfallen som tidigare nämnts endast en illustration av samspelet mellan vissa delar av den föreslagna skattereformen, baserade på ESO-kansliets egna beräkningar<sup>9</sup>. För att förstå helheten, och de övergripande intentionerna, rekommenderar ESO-kansliet att man läser hela Klas Eklunds rapport.

---

<sup>9</sup> ESO:s beräkningar kan fås på begäran



I de sju typhushållen framgår effekterna av de reformförslag som beskrivits ovan. Hur typhushållens ekonomi påverkas är uttryckt i kronor i förhållande till nuvarande skatteregler. Uppgifterna i kronor räknat är avrundade, vilket förklarar den skillnad som kan uppstå vid den sammanlagda effekten.



### 1. Fiskare i Sotenäs



16 450 kr



3 800 000 kr

**Skatt på förvärvsarbete.** Med det nya jobbadraget får fiskaren behålla **601 kronor** mer per månad efter att ha betalat inkomstskatten.

**Skatt på boende.** Fiskaren har en så pass låg inkomst att han träffas av den nya begränsningsregeln för fastighetsskatten. Skatten på boendet minskar därmed med **142 kronor** i månaden.



Totalt får fiskaren **744 kronor** mer i plånboken per månad.



### 2. Medelklass barnfamilj med två barn i Västerås



35 300 kr/person



3 700 000 kr

**Skatt på förvärvsarbete.** Med det nya jobbadraget får hushållet sammanlagt behålla **1 125 kronor** mer per månad efter att de båda föräldrarna har betalat inkomstskatten.

**Skatt på boende.** I och med den nya fastighetsskatten ökar skatten på boendet med **461 kronor** i månaden.



Totalt får barnfamiljen **665 kronor** mer i plånboken per månad.



### 3. Pensionär 70 år i Piteå



17 600 kr



6 200 kr/månad

**Skatt på förvärvsarbete.** Med det nya förhöjda grundavdraget får pensionären behålla **603 kronor** mer per månad efter att ha betalat inkomstskatt.

**Skatt på boende.** I och med att fastighetsavgiften för hyresbostäder slopas får pensionären behålla **119 kronor** mer i månaden.



Totalt får pensionären **722 kronor** mer i plånboken per månad.



#### 4. Höginkomsttagare på Lidingö



75 000 kr



11 700 000 kr

**Skatt på förvärvsarbete.** Med det nya jobbavdraget och genom den höjda brytpunkten för statlig inkomstskatt, tillsammans med en lägre skattesats, får höginkomsttagaren behålla **7 034 kronor** mer i månaden efter att ha betalat inkomstskatt.

**Skatt på boende.** Det höga taxeringsvärdet medför en högre fastighetsskatt. Begränsningsregeln om 4 procent av inkomsten aktiveras även i detta fall. Totalt ökar skatten på boendet med **2 258 kronor** i månaden.



Totalt får höginkomsttagaren **4 776 kronor** mer i plånboken per månad.



#### 5. Hyrläkare som äger ett fåmansbolag i Borås



45 000 kr



15 308 kr



2 900 000 kr

**Skatt på förvärvsarbete.** Hyrläkaren tar både ut lön och utdelning från företaget. Till följd av det nya jobbavdraget får hyrläkaren behålla **871 kronor** mer per månad efter att ha betalat förvärvsskatt. I och med förslaget om enhetlig kapitalinkomstskatt på 25 procent får egenföretagaren behålla **765 kronor** mindre per månad av utdelningen.

**Skatt på boende.** Hyrläkaren träffas av en högre fastighetsskatt, vilket gör att skatten på boende ökar med **211 kronor** per månad.



Totalt får hyresläkaren **105 kronor** mindre i plånboken per månad.



#### 6. Ungt par i Örebro



36 500 kr  
32 000 kr



1 560 000 kr

**Skatt på förvärvsarbete.** Som en effekt av det nya jobbavdraget får paret sammanlagt behålla **1 185 kronor** mer per månad efter att inkomstskatten har dragits.

**Skatt på boende.** Parets bostadsrätt är värderad till 1 560 000 kronor. I och med den höjda fastighetsskatten ökar boendeskatten med **368 kronor** per månad.



Totalt får det unga paret **817 kronor** mer i plånboken per månad.



#### 7. Ensamstående förälder i Göteborg



24 800 kr



7 000 kr/månad

**Skatt på förvärvsarbete.** I och med det nya jobbavdraget ökar den ensamstående förälderns nettoinkomst med **586 kronor** i månaden.

**Skatt på boende.** Därutöver får föräldern behålla **119 kronor** mer per månad till följd av den slopade kommunala fastighetsavgiften på hyresbostäder.



Totalt får den ensamstående föräldern **705 kronor** mer i plånboken per månad.